

निता f. Erde (?): सम्यग्यजति ये चेष्टीः ताता दाता जितेन्द्रियाः । सत्यं धर्मं नितां गात्रं तावमस्यामि यादव ॥ MBh. 13, 2017.

नितायुम् (नित, partic. von 3. नि, + घ्रायुम्) adj. dessen Leben zu Ende geht: यदि नितायुर्नितं वा परेतः RV. 10, 161, 2. der sein Leben verwirrt hat: ज्ञातुम्: P. 6, 4, 61, Sch. — Vgl. गतायुम्.

1. निति (von 1. नि) f. 1) Wohnsitz, Niederlassung AK. 3, 4, 11, 73. H. an. 2, 162. MED. t. 10. ध्रुवसु नितियु नित्यस्तः RV. 7, 88, 7. 1, 73, 4. निति नितिः सुभगो नाम पुष्यन् 5, 37, 4. नितिर्न पृथ्वी 1, 63, 5 (3). ता नः नितिः करतमूत्रयतोः 7, 63, 2. 3, 13, 4. 6, 65, 1. ध्रुवनिति adj. Bhāg. P. 4, 9, 5. — 2) Erde, Erdboden NAIGH. 1, 1. AK. 2, 1, 2. 3, 4, 11, 74. 23, 144. H. 936. H. an. MED. M. 4, 241. 5, 73. 8, 38, 39. 9, 263. N. 5, 23. 13, 8. R. 3, 32, 16. Suçr. 1, 20, 6. 153, 1. Çāk. 179. Ragh. 3, 31. Bhāg. P. 4, 8, 56. नितितल BHART. 3, 5. PAÑKAT. 63, 17. 230, 18. नितितलाप्सराः eine auf der Erde wandernde Aps. KATHAS. 17, 34. नितिधेनु die als Milchkuh gedachte Erde BHART. 2, 38. — 3) pl. concr. die Niederlassungen so v. a. Stämme, Völkerschaften; Völker, Menschen überh. NAIGH. 2, 3. क्रतूयति नितयो योगे RV. 4, 24, 4. अन्तु क्रोशति नितयो भौषु 38, 5. इन्द्रं प्रोक्षति नितिः 8, 6, 26. 16, 9. 5, 1, 10. 32, 10. 36, 6. पुरुहुको हि नितयो ज्ञानानाम् 3, 38, 1. die fünf Niederlassungen d. h. Völker (s. u. कृष्टि): पञ्च नितिर्मानुषीर्बोधयन्ती 7, 79, 1. 75, 4. पञ्च नितिनां वसु 1, 176, 3. 7, 9. 5, 33, 2. 6, 46, 7. Indra heisst वृषभः नितिनाम् 1, 177, 3. 6, 32, 4. 7, 98, 1. Agni वर्षिष्ठः नि 5, 7, 1. die Āditya मृधार्नः नि 8, 56, 3. Uebertragen auch von Götterschlechtern: धृमिनेता भगं इव नितिनां देवीनाम् RV. 3, 20, 4. — Vgl. उरानिति, धारयत्, ध्रुव, भव, रण, समर, सु.

2. निति (von 3. नि) f. 1) das Vergehen, Untergang, Verderben AK. 3, 4, 11, 73. H. an. 2, 162. MED. t. 10. ब्रह्मव्यस्य नितिर्हि सा A. V. 12, 5, 16. 23. 11, 7, 25. 8, 4, 26. Vgl. अनिति, घमुरनिति. — 2) Weltende MED.

3. निति f. ein best. Parfum (s. रोचना) ÇABDAK. im ÇKDr.

4. निति m. N. pr. eines Mannes; pl. PRAVARADHJ. in Verz. d. B. H. 58.

नितिकण (निति Erde + कण Korn) m. Staub TRIK. 2, 8, 57. HIR. 138.

नितिकम्प (1. निति + कम्प) m. Erdbeben MBh. 7, 7867. R. 6, 30, 30.

नितिजम् (1. निति + जम्) m. N. eines Baumes (s. खदिर) RĀGĀN. im ÇKDr.

नितिजित् (1. निति + जित्) m. Beherrscher der Erde, König WILS.

नितिर्गर्भ (1. निति + गर्भ) m. N. pr. eines Bodhisattva VJUTP. 215.

BURN. Intr. 537.

नितिज (1. निति + ज) 1) adj. aus der Erde entstanden, — hervorgekommen Suçr. 1, 224, 9. — 2) m. a) Baum MBh. 3, 10248. R. 6, 76, 2. — b) eine Art Schnecke (भूनाग) RĀGĀN. im ÇKDr. Vgl. नितिजस्तु, नितिनाग. — c) ein Bein. des Planeten Mars Ind. St. 2, 261. — d) ein Bein. des Dämonen Naraka WILS. — 3) f. या ein Bein. der Sitā, der Gemahlin Rāma's, WILS. — 4) n. N. eines Kreises am Himmelsgewölbe: पूर्वापरं विरचयेत्सममण्डलाख्यं याम्योत्तरं च विदिशेर्वल्यद्वयं च । ऊर्ध्वं एवाम्कृतचतुष्कमेतद्विद्यतिर्गमपरं नितिजं तदर्थं ॥ SIDDHĀNTAÇIR. (गोलबन्धाधिकार) im ÇKDr.

नितिजस्तु (1. निति + जस्तु) m. eine Art Schnecke (भूनाग) RĀGĀN. im ÇKDr. — Vgl. नितिनाग.

नितिदेव (1. निति + देव) m. der Gott der Erde, Bein. der Könige Bhāg. P. 3, 1, 12.

नितिदेवता (1. निति + देवता) f. die Gottheit der Erde, Bein. der Brahmanen MBh. 13, 6451.

नितिधर (1. निति Erde + धर tragend) m. Berg HALJ. im ÇKDr. BHART. 2, 10. 3, 88. KUMĀRAS. 7, 94. ad Çāk. 78.

नितिनन्द (1. निति + नन्द) m. N. pr. eines Königs RĀGĀ-TAR. 1, 338.

नितिनाग (1. निति + नाग) m. eine Art Schnecke (भूनाग) RĀGĀN. im ÇKDr. Nach WILS. bed. dieses Wort, so wie नितिज, नितिजस्तु und भूनाग, Regenwurm; da aber नितिनाग zu den उपरस gezählt wird, ist wohl eher eine Schnecke oder vielmehr deren kalkartiges Haus gemeint. RĀGĀN. im ÇKDr. u. d. Wort भूनाग zählt folgende Eigenschaften auf: वज्रसारकत्वम्, नानाविज्ञानकारकत्वम्, रसज्ञारणत्वम्, तत्सहस्रस्य (des darin lebenden Thieres) विपापकत्वम्.

नितिनाथ (1. निति + नाथ) m. Herr der Erde, König ÇKDr.

नितिप (1. निति + प) m. Beschützer der Erde, König Suçr. 1, 7, 17. PAÑKAT. II, 22. Çāk. 123. Ragh. 5, 76. 9, 75.

नितिपति (1. निति + पति) m. Herr der Erde, König N. 12, 31. R. 4, 56, 17. Ragh. 6, 86. KATHAS. 20, 227.

नितिपाल (1. निति + पाल) m. Beschützer der Erde, König Ragh. 2, 51. 7, 3. KĀURAP. 11. PRAB. 2, 14. BHATT. 3, 21.

नितिपुत्र (1. निति + पुत्र) m. Sohn der Erde, ein Bein. Naraka's, KĀLIKĀ-P. 38 im ÇKDr.

नितिभुज (1. निति + भुज्) m. Geniesser der Erde, König BHART. 3, 78. ÇĀNTIÇ. 4, 3. RĀGĀ-TAR. 5, 33. 392. PRAB. 2, 12.

नितिभृत् (1. निति + भृत्) m. 1) Träger der Erde, Berg VIKR. 114. Rr. 6, 25. KIR. 5, 20. — 2) Ernährer der Erde, König BHART. 3, 59 (v. l.: नितिभुज).

नितिरूक् (1. निति Erde + रूक् wachsend) m. Pflanze, Baum BHART. 3, 28. PRAB. 96, 13.

नितिरूक् (1. निति + रूक्) m. dass. H. 1114. SĀH. D. 50, 2.

नितिलवभुज (1. निति - लव + भुज्) m. Geniesser eines kleinen Stückes der Erde, ein kleiner Fürst BHART. 3, 100.

नितिवद्री (1. निति + वद्री) f. N. einer Pflanze (भूवद्री) RĀGĀN. im ÇKDr.

नितिर्वधन (1. निति Erde + वर्धन vergrößernd) m. Leichnam TRIK. 2, 8, 60.

नितिवृत्ति (1. निति + वृत्ति) f. das Verfahren der Erde; davon adj. नितिवृत्तिमत् geduldig wie die Erde Bhāg. P. 4, 16, 7.

नितिव्युदास (1. निति + व्युद्) m. eine Höhle in der Erde ÇKDr.

नितिशा (1. निति + ईश) m. Gebieter der Erde, König MBh. 3, 13198. Ragh. 2, 67. 3, 69. 5, 1. VID. 139. RĀGĀ-TAR. 5, 130. ग्राममुद्रनितिशानाम् Ragh. 1, 5. नितिशवंशावलीचरित n. Genealogie und Geschichte der Könige, Titel einer im vorigen Jahrh. verfassten Familienchronik der Unterkönige eines Theiles von Bengalen, herausg. von W. PERTSCH.

नितिश्चर (1. निति + ईच्) m. dass. Ragh. 3, 3, 11, 1. Bhāg. P. 3, 13, 9. नित्यदिति (1. निति + अदिति) f. die Aditi der Erde, ein Bein. der Devaki, der Mutter Kṛṣṇa's, TRIK. 1, 1, 33.

नित्वन् (von 3. नि) m. Wind Uṇ. 4, 115.

निद्र m. 1) Krankheit. — 2) Sonne. — 3) Horn UṇADIVR. im SĀH-KSHIPTAS. ÇKDr.